

SCHAT, WIL JIJ DIT EVEN DOEN?

Eve Rodsky

**SCHAT,
WIL JIJ
DIT EVEN
DOEN?**

**HOUD TIJD OVER
DOOR HET THUIS BETER TE VERDELEN**

ISBN 978-90-225-8908-3

ISBN 978-94-023-1528-8 (e-book)

NUR 770

Oorspronkelijke titel: *Fair Play: A Game-Changing Solution
for When You Have Too Much to Do (and More Life to Live)*

Vertaling: Renée de Graaf

Omslagontwerp: Balthazar Studio

Auteursfoto: © Avia Rosen Photography

Zetwerk: Elgraphic

© 2019 by Unicorn Space, LLC

© 2020 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Seth:

Met niemand op deze wereld zou ik het levensspel liever spelen dan met jou. Dank je dat ik ons verhaal heb mogen delen... jij bent mijn soulmate en ik ben zo trots dat we elke dag samen weer een stukje gegroeid zijn. Ik hou van je.

Voor Zach, Ben en Anna:

Ik heb dit voor jullie geschreven.

Voor mijn moeder Terry:

Dank je wel dat je het allemaal voor elkaar hebt gekregen met ons gezinnetje van drie... er is vast heel wat sh*t verdoezeld, maar jouw liefde was altijd zonneklaar. En dank dat je me geleerd hebt dat leven de moeite waard is als je er alles aan doet om dat van anderen ten goede te veranderen.

INHOUD

DEEL I HET PROBLEEM

Wat is Fair Play?

- 1 De vloek van de altijd-de-klos-moeder** 11
Ik stond op het punt het bijltje erbij neer te gooien.
- 2 De verborgen prijs die je betaalt voor altijd alles alleen opknappen** 31
Alleen maar slechte kaarten krijgen.

DEEL II DE OPLOSSING

De vier spelregels van Fair Play

- 3 Regel #1: Tijd is voor iedereen even kostbaar** 53
Laten we het beestje bij de naam noemen.
- 4 Regel #2: Eis je recht om interessant te zijn opnieuw op** 82
Verlies jezelf niet als de kaarten geschud worden.
- 5 Regel #3: Begin waar je nu staat** 101
Er staat veel op het spel.
- 6 Regel #4: Stel je normen en waarden vast** 136
Breng op het speelveld alles en iedereen op gelijk niveau.

DEEL III
HOE WIN JE MET FAIR PLAY?

Voor het 'echie' spelen

7	De 100 Fair Play-kaarten	151
	<i>Neem jezelf voor om te winnen.</i>	
8	Het spel spelen	192
	<i>Alle kaarten liggen op tafel.</i>	
9	De kaarten opnieuw schudden en delen	222
	<i>Blijfer in en win.</i>	
10	De top 13 van meest gemaakte fouten door stellen en de Fair Play-fix	240
	<i>Houd je kaartenhuis overeind.</i>	
11	In je Eenhoornruimte leven	254
	<i>De echte winst is een blijer, gezonder leven.</i>	
	Conclusie	277
	Verklarende woordenlijst	279
	De 100 Fair Play-kaarten	282
	Literatuurlijst	283
	Dankwoord	293
	Register	297

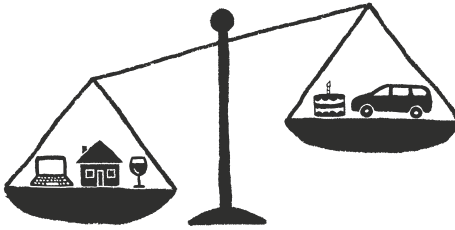

DEEL I

HET PROBLEEM

Wat is Fair Play?

De vloek van de altijd-de-klos-moeder

.....
Ik stond op het punt het bijltje erbij neer te gooien.

TER OVERWEGING: HET GEVAL VAN DE VERGETEN BOSBESSEN

11

Ik snap niet dat je geen bosbessen hebt meegenomen.

Ik staarde naar het bericht van mijn echtgenoot en stelde me voor hoe hij deze zin uitsprak met wat ik zijn ‘pornostem’ noem: zwaar hijgend, als hij bijvoorbeeld gefrustreerd is of perplex. Mijn haren gingen recht overeind staan en ik dacht: huh, waarom kun jij die bosbessen niet zelf meenemen?

Ik had die middag ‘vrij’ genomen om wat extra aandacht aan mijn oudste te geven die in de nasleep van de recente komst van zijn nieuwe babybroertje heel erg nodig een beetje bij moest tanken bij mama. Nadat ik tweemaal de lange lijst aanwijzingen voor de oppas had doorgenomen, haastte ik me naar buiten om Zach van school te halen, de tussendoortjes die ik had ingepakt mee te nemen evenals een vergeten schooltas van het vriendje dat de vorige dag hier gespeeld had, een pakketje dat met de post mee moest, een splinternieuw nu-al-te-klein-paar-kinderschoenen dat geruild moest worden, plus een klantencontract dat voor de volgende ochtend gecorrigeerd moest zijn. Ik kon het nauwelijks alle-

maal vasthouden toen het 'bosbessenbericht' van mijn man langskwam. De tranen van pure woede kwamen zo onverwachts dat ik de auto langs de kant moest zetten.

Hoe had het kunnen gebeuren dat ik van succesvol manager van een complete afdeling op mijn werk verworden was tot iemand die niet eens het boodschappenlijstje voor haar gezin aankon? En welke zichzelf respecterende vrouw begint te janken omdat ze iets vergeten is mee te nemen van de markt? En al net zo alarmerend: was een duur bakje bosbessen echt de voorbode van het naderend einde van mijn huwelijk?

Ik veegde de mascaravlekken onder mijn ogen weg en dacht: zo had ik me mijn leven niet voorgesteld; iemand te zijn die alleen maar loopt te draven om in de behoeften van haar gezin te voorzien.

Wacht. Even terugspoelen.

HOE HET ZOVER KON KOMEN (MET MIJ)

12 Mijn vader en moeder gingen scheiden toen ik drie was en zij in verwachting was van mijn broertje. Mijn moeder wilde het zonder alimentatie zien te redden om een onaangename situatie te vermijden en voedde mijn broer en mij op in een eenoudergezin terwijl ze fulltime werkte als docent maatschappelijk werk in New York City. Niet echt een goedverdienende baan, maar voor ons gezin wist ze het te bolwerken. Of dat dacht ik tenminste, totdat het eerste uithuiszettingsbevel onder de voordeur van ons appartement door geschoven werd. Mam had de hele dag lesgegeven, mijn broertje en mij van school gehaald, ons naar de tandarts in een duurder wijk gebracht, ons daarna thuis afgezet bij de oppas in het wat mindere gedeelte van de wijk waar wij woonden en was toen... teruggegaan naar haar werk. Toen ik de envelop op de vloer zag opende ik hem, las de brief en bleef laat op om te wachten tot mam thuiskwam. Toen ze eindelijk binnenkwam, vertelde ik haar het slechte nieuws dat we geen onderdak meer hadden. Ik was acht. Mam stelde me gerust; ze was gewoon vergeten om de huur te betalen en zou dat meteen de volgende ochtend rechtzetten.

Ze hield zich aan haar woord en we hoefden er niet uit, maar vanaf dat moment begreep ik hoe moeilijk het voor mijn moeder was om thuis honderd procent voor alles op te draaien. Van mijn beginjaren en van

ontelbaar veel gelegenheden kan ik me herinneren dat ik na haar lange, doodvermoeiende werkdag naar haar keek – naar mijn overwerkte supermama die alles in haar eentje probeerde te doen – en dacht: dat zal mij nooit overkomen. Als ik later groot ben, neem ik een echt goeie levenspartner. Hoewel ik thuis een ander voorbeeld had, was ik vastbesloten om later zelf op volledig gelijkwaardige basis een partnerschap aan te gaan en te houden.

Ik werkte hard, sleepte mezelf door mijn schooljaren heen en daarna door mijn rechtenstudie toen ik de man ontmoette die mijn partner zou worden. Mijn beste vriendin had ons met elkaar in contact gebracht. Zoe zei over Seth: ‘Hij is Joods en geobsedeerd door hiphop.’ Ik moest onmiddellijk terugdenken aan de keer dat ik op mijn bat mitswa de gasten had verrast met een gechoreografeerd dansje op het nummer ‘Children’s Story’ van Slick Rick. Ik moest en zou hem ontmoeten.

Ik draaide mijn eerste dienstjaar als associé bij een advocatenkantoor in New York City, wat lange dagen maken betekende, dus voor onze eerste date spraken Seth en ik af in een bar op Union Square die tot laat open was. Maar om 21.30 uur werd ik gebeld door een cliënt die me bijna twee uur aan de lijn hield. Tegen de tijd dat ik bij de bar aankwam, was het bijna middernacht en Seth was... er nog steeds. Een van zijn vrienden had samen met hem gewacht totdat ik kwam opdagen. Seth vertelde me later wat zijn vriend had gezegd toen ik binnenkwam: ‘Ze was het wachten waard.’ En dat gold ook voor Seth. Ik vond hem meteen leuk.

13

Er was maar één tegenvaller in onze ontluikende romance: Seth woonde in Los Angeles en ik had net het New Yorkse rechtbankeexamen afgelegd. Een jaar lang hadden we langeafstandsverkering en op onze verkeringsdatum gaf ik hem *The Best of 2003* cadeau, alle e-mails die we elkaar gestuurd hadden sinds de avond dat we elkaar ontmoetten. Het ging om meer dan zeshonderd pagina’s e-mailuitwisseling die ik had uitgeprint in het souterrain van het advocatenkantoor en gebundeld had tot een dieprode, vierdelige boekenset. Seth was geraakt door mijn sentimentaliteit (en al net zo onder de indruk van mijn nauwgezette organisatorische talent). Ik denk dat we allebei wisten dat het serieus was tussen ons.

Nog datzelfde jaar besloot ik het Californische rechtbankeexamen te doen, wat knap lastig was, maar ik slaagde en verhuisde naar Los Angeles. Vervolgens, toen Seths groeiende bedrijf een kantoor aan de oost-

kust nodig had, pakten we onze spullen en verhuisden we als pasverloofd stel terug naar New York. (Mijn verborgen agenda was hem terug naar huis lokken.)

Ons eerste appartement aan de overkant van de Midtowntunnel was benauwd en lawaaierig, maar dat kon ons niets schelen. We waren verliefd, we deden samen het huishouden en waren fanatieke voorstanders van elkaars carrière. Als jong stel voelde onze dynamiek rechtvaardig, een wederzijds partnerschap tussen gelijken. Tussen de bergen was door corrigeerde ik zijn klantencontracten terwijl zijn evenementenbureau alsmear groeide, en Seth gaf me zakelijk advies terwijl hij de boodschappen uitpakte.

Hij was mijn rechterhand toen ik opklom op de maatschappelijke ladder om mijn droombaan te krijgen: op basis van mijn juridische opleiding, mijn organisatorische managementtalent en achtergrond als mediator wilde ik met individuen en bedrijven gaan werken aan het structureren van liefdadigheidsinstellingen. In lekentaal komt het erop neer dat ik de rijken zou adviseren hoe ze tonnen konden wegschenken aan non-profitorganisaties die zich inzetten voor het algemeen belang. We deden allebei werk waar we trots op waren en samen kregen we het stapje voor stapje voor elkaar.

14

Over naar: getrouwd met kinderen en hoe alles veranderde.

DE ALTIJD-DE-KLOS-MOEDER

Ik werd de ouder op wie alles neerkwam, of iets treffender: de standaard-de-klos-moeder; het enige wat ik nog voor elkaar kreeg was groenten- en fruithapjes maken voor mijn baby. Om eerlijk te zijn sprong Seth enthousiast bij met luiers verschonen, de fles geven en middernachtelijke troost bieden aan onze oudste. Maar naast het smeden van deze belangrijke oerband met zijn zoon zei Seth heel vaak over onze nieuwe gezinsdynamiek: 'Ik heb eigenlijk niet zoveel te doen.'

Mijn echtgenoot is geen neanderthaler, maar toch klonk er iets in door van wat een 'grotmaatje' hem beloofd had tijdens mijn zwangerschap: 'Relax. Vaders doen eigenlijk niet zoveel de eerste zes maanden. Het is meer een "mama-thing".'

Zoals veel kostwinner-vaders ging Seth al een week na Zachs geboor-

te weer aan het werk. Ik had drie maanden bevallingsverlof gekregen zodat ik 'thuis kon blijven' (alsof die term de lading dekt van wat jonge ouders de hele dag doen). Als ik erop terugkijk had ik de eindeloze emotionele, mentale en fysieke inspanningen die ouderschap met zich meebrengt niet voorzien. Mijn nichtje Jessica, die een korte taxirit bij ons vandaan woont en tegelijk met mij zwanger was, had het ook niet zien aankomen. In haar laatste drie maanden had ze ons ingeschreven voor een breiclubje omdat we 'ons waarschijnlijk gaan vervelen tijdens ons zwangerschapsverlof'. Vervelen, ja, inactief, nee. Ik had meer dan genoeg te doen en had dus geen behoefte aan een breinaald of een bol wol in mijn handen. Omdat Seth en ik niet van tevoren hadden besproken hoe we thuis alles voor elkaar zouden krijgen voordat Zach werd geboren, kwam het dus allemaal op mij neer. Hij ging naar zijn werk en ik was vervolgens acht uur bezig met flessen uitkoken, de afwas doen, de was opvouwen, alles voor de kleine in huis halen, naar de supermarkt gaan, medicijnen ophalen bij de apotheek, maaltijden bereiden, de boel schoon en opgeruimd houden én mijn kleintje aandacht geven. Zijn verweer en aanbod was, nadat hij thuiskwam van zijn werk: 'Kan ik iets doen?' Ik was op zo'n moment niet in staat om duidelijk te maken wat voor mij belangrijk was. Ik sputterde altijd iets in de trant van: 'Weet ik veel. Doe gewoon íets!'

15

Ik raakte oververmoeid en was al snel overbelast. Ook voelde ik me geïsoleerd en alleen. 'Mijn sociale leven is nu zo ver weg, ik voel me zo afgezonderd,' bekende ik Jessica op een middag op de speelplaats.

'We zijn "alleenstaande getrouwde vrouwen" geworden,' opperde ze. Daarmee citeerde ze een door dr. Sherry L. Blake bedachte term die vrouwen in vaste relaties beschrijft die in hun eentje het leeuwendeel van de gezinstaken opknappen. Seth kon zien dat ik het moeilijk had in mijn nieuwe rol, maar had ook continu het gevoel dat er op hem gevit werd. Hij deed pogingen om te helpen, maar trok zich op het laatst weer terug omdat hij 'toch niks goed kon doen'. Het gekibbel tussen ons werd onderdeel van onze dagelijkse omgangsvormen in het gezin, en toen ik overwoog om weer aan het werk te gaan, leek het jongleren met een uitdagende kantoorbaan en de steeds hogere eisen van het leven thuis een onmogelijke zaak.

Op een middag, na een afspraak op mijn werk waarbij mijn terugkeer

werd besproken, nam ik ‘even tien minuutjes’ in het trappenhuis van kantoor om rustig borstvoeding in plastic zakjes te kolven. Terwijl ik met mijn rug tegen de muur leunde dacht ik: geldt dit serieus als niet-toiletruimte om te kolven? En belangrijker nog: hoe ga ik dit alles in godsnaam met elkaar in balans houden? Ik stelde voor aan mijn werkgever dat ik fulltime zou gaan werken, maar dan één dag per week vanuit huis. Het werd afgewezen. Ik bood aan vier dagen per week te werken voor minder salaris. Ook dat ging niet door.

Uiteindelijk liet ik mijn droombaan voor wat het was en begon voor mezelf: ik werd onafhankelijk consultant/bedrijfsadviseur, een stap waar ik geen moment spijt van heb gehad (maar nog steeds véél over nadenk). In mijn geval omdat – hoezeer mijn werkgever me ook tegemoet was gekomen met het ‘vasthouden’ van mijn fulltimebaan tijdens mijn zwangerschapsverlof – de firma er geen gezinsvriendelijke systemen op nahield om jonge ouders te steunen die meer flexibiliteit nodig hebben in de eerste jaren met opgroeiende kinderen die er direct op volgen. Op de dag dat ik ontslag nam, stuurde een collega me een berichtje: Niet jezelf de schuld geven. Ze voegde er het volgende statistische feit bij: *Vergeleken bij andere ontwikkelde landen staan de Verenigde Staten onderaan in door het werk gefaciliteerd verlof voor jonge ouders.*

16

Vriendinnen die ook een tijdelijke carrièrestop of -omweg hadden gemaakt door hun professionele werkdruk te verminderen of het traditionele arbeidsleven helemaal vaarwel hadden gezegd, begrepen volkomen wat ik doormaakte. Tanya, een vriendin en vroegere collega die was opgestapt bij ons kantoor om voor haar twee kinderen te gaan zorgen, waarshuwde me. ‘Werk en thuis in evenwicht houden is een enorme klus, maar als je denkt tijd te winnen door parttime te gaan werken, denk dan nog eens goed na. Meer tijd thuis vertaalt zich in feite in minder tijd.’ Hoe kon dat? Mijn nieuwe moedervriendinnen wezen me erop dat als je tijd vrijmaakt die je anders op kantoor zit, je die al snel opvult door thuis meer te doen, inclusief meer taken die niet per se kindgerelateerd zijn.

Ze hadden absoluut gelijk. Behalve de dagelijkse, niet-onderhandelbare, vervelende klusjes zoals zorgen dat er genoeg schone luiers in huis zijn, nam ik toen ik eenmaal niet meer fulltime buitenshuis werkte, ook allerlei taken op me die mijn man altijd deed: bijvoorbeeld onze verzeke-
ringspolissen updaten, rekeningen betalen, dozen naar de berging sjou-

wen, extra batterijen kopen voor de rookmelders en nog veel meer rompslomp die je niet écht tot de extra taken kunt rekenen, omdat deze na de basistaken het gezinsleven thuis wel op gang houden! Zonder enig overleg of bewuste aanvaarding verrichtte ik in mijn nieuwe rol als CEO, werkbij en taakmanager van het eindeloze to-do-lijstje van ons gezin uren en uren werk die onopgemerkt bleven en niet erkend werden door mijn echtgenoot – en soms ook niet eens door mijzelf.

Heel vaak, als ik totaal gevloerd was nadat ik mijn kindje in bed had gelegd, vroeg ik me af: Wat heb ik nou eigenlijk gedaan de hele dag? Als ik die vraag niet eens kon beantwoorden... ik twijfelde er niet meer aan dat ik alle controle over mijn tijd was verloren. Klinkt dat bekend?

WAAROM LIJKEN WE ONS TO-DO-LIJSTJE NOOIT AF TE KRIJGEN OF VOOR TE ZIJN?

Hoe meer ik met mijn vriendinnen praatte die ook moeder waren geworden, hoe meer ik besepte dat we er allemaal moeite mee hadden om alles voor elkaar te krijgen, en bovendien kon niemand van ons precies naververtellen wát we nu eigenlijk allemaal deden. Waarom hadden we het zo druk?

17

Dit fenomeen blijkt een naam te hebben, heel veel namen eigenlijk. Een van de populairste is 'onzichtbaar werk': onzichtbaar omdat het over het hoofd gezien kan worden en niet wordt erkend door onze partners, en ook omdat we het zelf niet altijd meetellen of zelfs niet erkennen als werk... ook al kost het ons 'real time' en aanzienlijke mentale en fysieke inspanningen en kunnen we ons niet ziekmelden en krijgen we geen uitkering. Ook jij hebt ongetwijfeld artikelen gelezen waarin deze 'mentale last' werd beschreven, deze 'tweede shift' en 'emotionele arbeid' die onevenredig op de schouders van vrouwen neerkomt, samen met de tol die deze gezinsverzorgingstaken eisen en de bredere invloed ervan op ons leven.

Maar waar hebben we het hier nu echt over? Sociologen Arlene Kaplan Daniels en Arlie Hochschild reikten ons in de jaren tachtig al termen aan om over deze diepgevoelde onrechtvaardigheid te praten, en sindsdien hebben heel wat intelligente vrouwen het gesprek, evenals het populaire idioom voortgezet.

Mentale last: de eindeloze mentale to-do-lijst van gezinstaken. Al is het geen zware zak stenen, toch spelen al die taken continu door je hoofd en dat drukt op je. Mentale overbelasting veroorzaakt stress, vermoeidheid en vaak vergeetachtigheid. *Waar heb ik die stomme autosleutels gelaten?*

Tweede shift: dit zijn de gezinsverzorgende taken die je uitvoert lang voordat je naar je werk gaat en vaak nog langer nadat je thuis bent gekomen van kantoor. Het is een onbetaalde shift die vroeg begint en laat eindigt en die je er niet bij in kunt laten schieten. *Elke dag is een dubbele shift als je lunchtrommels voor twee kinderen moet klaarmaken!*

Emotionele arbeid: deze term is op organische wijze ontstaan in de populaire cultuur en behelst het 'onderhouden van je contacten' en 'emotiehanteringstaken' zoals je schoonouders bellen, bedankbriefjes sturen, cadeautjes voor de leerkracht kopen, en het niet behalen van je doelen relativeren. Dit soort zorgtaken kunnen zeer uitputtend zijn (zoals de dag dat je kind werd geboren), maar het middernachtelijke troost bieden maakt van jou bij uitstek die geweldige ouder waar je van op aan kunt. *Stil maar, mama is bij je.*

Onzichtbaar werk: dit is het achter-de-schermen-werk waardoor huishouden en gezin soepel blijven draaien, hoewel het nauwelijks opvalt en zelden op waarde wordt geschat. *De tandpasta is nooit op. Graag gedaan.*

In een poging om deze zware last van vrouwen vroeger en nu 'fysiek te maken', begon ik elk artikel over ongelijke taakverdeling thuis te verzamelen. Nadat ik er zo'n 250 had vergaard (en geteld) uit kranten, tijdschriften en van internet was het verontrustend te ontdekken dat sinds vrouwen erover begonnen te schrijven in de jaren veertig we nog niet voldoende vooruitgang geboekt hebben in de verdeling van taken met onze partners, of een oplossing voor het probleem hebben gevonden waar mannen zich aan kunnen verbinden. Andere tijden, maar nog steeds dezelfde sh*t.

Volgens het meest recente onderzoek nemen vrouwen nog stééds het leeuwendeel van kinderverzorging en huishouden op hun schouders, zelfs in gezinnen van tweeverdieners waarin beide ouders fulltime werken en soms ook als de moeder meer verdient dan haar partner. Alsof mijn eigen leven gespiegeld werd, stuitte ik op een ander onderzoek dat onthulde dat mannen die zich sterk maakten voor hun aandeel in het huishouden en gezin voordat er kinderen waren, hun bijdragen aanzienlijk terugschroefden nadat er kinderen waren, met zo'n vijf uur per week.

Wow, zelfs de *good guys*?

Terwijl ik de uitgebreide onderzoeken en literatuur van vroeger en van nu bestudeerde waarin het probleem dapper wordt benoemd en helder wordt verwoord, dacht ik: oké, we weten dat de balans zoek is, maar waar is de handleiding met een praktische, houdbare oplossing? Natuurlijk helpt het om de omvang van de toestand en de historische fundamente te begrijpen en voelde het goed dat ik niet alleen stond in dit lastige pakket; veel vrouwen hadden er genoeg van en hadden er al tientallen jaren over geschreven. Maar wat kunnen we doen om het te veranderen? Ik nam me heilig voor dat uit te gaan zoeken.

ZICHTBAARHEID = WAARDE

Kort nadat mijn tweede kind was geboren verhuisden we weer naar Los Angeles. Als moeder kwam ik weer een beetje op adem en ik ging weer fulltime werken. Ik richtte mijn eigen adviesbureau op voor liefdadige instellingen, de Philanthropy Advisory Group, en bood diensten aan particulieren en familiestichtingen aan. Maar zelfs nu ik weer een betaalde baan had en op kantoor werkte, nam ik nog steeds twee derde van het werk op me dat gedaan moest worden om een huishouden te runnen en kinderen groot te brengen – een statistisch gegeven waar ik me toen niet van bewust was maar dat ik onbetwistbaar in de praktijk bracht. Ik was nog steeds de altijd-de-klos-moeder die overal voor opdraaide, die bosbessen kocht en tegelijkertijd het brein was achter het dagelijks reilen en zeilen van ons gezin terwijl mijn echtgenoot – een goede man en geweldige vader – eerder een 'helper' was dan een volwaardig samenwerkende partner/planner/deelnemer in alles wat er plaatsvond in ons gezin.

Op een nacht scheen ik mezelf bij met de schijnwerper van mijn mobiel om het stopcontact te vinden waar ik de babyfoon kon inpluggen. Seth lag te slapen in onze verduisterde slaapkamer en ik deed heel zachtjes om hem niet wakker te maken. Maar toen ik per ongeluk tegen mijn nachtkastje aan stootte waardoor een gevaarlijk hoge Jenga-achtige stapel boeken omviel en op de vloer belandde, werd hij wakker.

‘Wat ben je aan het doen?’ vroeg hij beschuldigend met groggy stem. ‘Kan dat niet tot morgen wachten?’

Nee, dacht ik, maar ik zei het niet hardop, al het onzichtbaar plannen en coördineren terwijl jij slaapt moet voor morgenochtend gebeuren zodat ons huishouden blijft functioneren! In een flits herinnerde ik me een YouTube-filmpje dat een vriend me laatst stuurde van de auteur Joyce Meyer die voorlas uit *The Confident Woman*. Daarin somde ze tot in detail de eindeloze hoeveelheid werk op die ‘mam’ doet voordat ze naar bed gaat:

20

De eetborden afwassen, de ontbijtgranen klaarzetten voor morgen, water in de pot en koffie in de filter doen, vlees uit de vriezer halen, de drinkbak van de hond vullen, de kat eruit laten, natte kleren in de droger stoppen, de vuilnisemmer legen, de deuren op slot doen, nog even bij de kinderen kijken, een briefje aan de leerkracht schrijven, kleren voor de volgende dag klaarleggen, gezicht wassen en crème opdoen, en dan nog drie dingen op haar to-do-lijstje zetten voor de volgende dag. Ondertussen zet haar man de tv uit en kondigt aan tegen niemand in het bijzonder ‘dat hij naar bed gaat’. En zonder ook maar iets anders te doen, voegt hij de daad bij het woord.

Gekwetst en gefrustreerd kroop ik in bed. Mijn hoofd gonsde nog na van al die dingen die ik tijdens mijn tweede shift had gedaan: Zachs leerkracht e-mailen over een aanstaande excursie, het op elkaar afstemmen van speelafspraken in het weekend, de oppas plannen, ons aanmelden voor mama-en-ik-zwemles en uitleg vragen over een hoog uitgevallen telefoonrekening aan de vierentwintiguurshelpdesk van mijn provider. Plotseling werd onze situatie duidelijk. Wat in mijn favoriete detective *Encyclopedia Brown* uit mijn jeugd ‘Het geval van ergens

's nachts tegenaan knallen' werd genoemd, zou zich stevast blijven voordoen in mijn huwelijk totdat Seth en ik serieuze veranderingen zouden doorvoeren. Die nacht leken onze opties beperkt. Het enige wat me te binnen schoot was naar een vreemd land verhuizen waarvan Seth wel de taal beheerst en ik niet (een suggestie die echt gedaan is en die *The New York Times* heeft gehaald). In dit scenario lig ik lekker op het strand op Ibiza terwijl Seth, de enige in het gezin die Spaans spreekt, noodgedwongen meer huishoudelijke taken op zich neemt en gesprekken in verband met de kinderen voert. *Qué bueno!*

Ik besloot er een nachtje over te slapen. De volgende ochtend voelde ik me minder afgepeigerd en gammel en liet ik mijn nachtelijke plannen varen om met het gezin naar een ander werelddeel te verhuizen. In plaats daarvan zette ik mijn plan door dat ik met vriendinnen had gemaakt: een wandeltocht maken waarmee we borstkanker onder de aandacht zouden brengen.

TER OVERWEGING: HET GEVAL VAN DE 30 TELEFOONTJES EN 46 BERICHTJES

21

Enkele van mijn beste vriendinnen, samen met hun moeders, zussen en nichten, hadden met elkaar afgesproken in hartje LA om als buurtgenoten samen te komen ter ere van de vrouwen die borstkanker overleefd hebben, onder wie enkele van onze vriendinnen en familieleden. We zaten onder de roze glitters van de borden die onze kinderen hadden helpen maken en terwijl we in roze leggings door de straten marcheerden en 'Niet alleen maar een vrouwenprobleem!' scandeerden, voelde het echt als een vriendinnenuitje. We maakten allemaal opmerkingen over het tastbare *high-energy* zusterschap dat in de lucht hing en onze feministische stoerheid. Tenminste, tot het eerste berichtje rond 12 uur doorkwam: Wanneer kom je thuis?

Het was van Jills echtgenoot, die de ochtend met de kinderen had doorgebracht en er nu al 'helemaal doorheen zat'. Terwijl we toekeken hoe ze meteen een antwoord tikte, voelde bijna elke vrouw in de groep haar eigen mobiel trillen en verschenen er soortgelijke berichten op die van hen:

Hoe laat komt de oppas ook weer?

Waar is de voetbaltas van Josh?

Wat is het adres van dat feestje?

Moeten de kinderen nog lunchen?

Het was heel bijzonder om allemaal tegelijk deze ervaring te hebben en we stuurden onze berichtjes naar elkaar door om ze te delen. ‘Lunchen? Wat had je dan gedacht?’ vroeg Suzy zich hardop af met een mimiek die wisselde van vermaak naar ongeloof naar ergernis.

Terwijl we net zo hard lachten als mopperden, werd ik als eerste gebeld: ‘Waar zijn Anna’s kleren? Die jij zou klaarleggen. Ze heeft geen broek.’

22 Dat was Seth, zwaar hijgend en gefrustreerd, wederom met zijn pornostem. ‘Ik denk dat we dan maar niet naar het park gaan omdat jij,’ benadrukte hij, ‘voor mij geen kleren hebt klaargelegd.’

Meen je dat nou? Ik had ze zachtjes uit de kast gehaald nadat hij was gaan slapen de avond ervoor. Zo rustig mogelijk antwoordde ik: ‘Kijk even in de ladekast. Of in de wasmand. En kun je dan nog geen broek vinden,’ ik probeerde niet te snauwen, ‘trek haar dan shorts aan.’

Na 30 telefoontjes en 46 berichtjes van onze echtgenoten en van ‘vervangmoeders’ als de oppas, de burens of de schoonmoeders die te hulp geroepen waren en onze echtgenoten buiten schot hielden, was Charlotte de eerste die zei wat we allemaal dachten: ‘Misschien moeten we de lunch maar laten zitten en naar huis gaan?’ Ze kreeg meteen bijval van Amy, die opmerkte: ‘Ik heb hem waarschijnlijk met te veel taken opgescheept.’ Lisa haalde haar schouders op en zei: ‘Het zou een stuk makkelijker zijn als ik er gewoon zou zijn.’

En diezelfde groep vrouwen die dertig minuten daarvoor nog met elkaar gedemonstreerd had in de geest van ‘moed, macht en kracht’ ging zonder meer uiteen en terug naar huis om de oppas af te lossen, de voetbaltas te zoeken, maar weer eens een kindercadeautje in te pakken en de lunch te maken.

Toen ik die dag naar huis reed, dacht ik na over een zin die ik ergens

had gelezen: ‘verontwaardiging wordt geboren uit vermeend onrecht’. *Verdomd, zo was het: dit was gewoon niet eerlijk!* Ik was zo gefrustreerd omwille van mijn vriendinnen en alle moeders van wie via berichtjes wordt geëist zich naar huis te haasten of terug te bellen om hun echtgenoot op te voeden over basisdingen die ze hadden moeten weten of zelf kunnen uitvissen als het om de zorg voor de kinderen en het huishouden gaat. Het grootste probleem in onze relaties en huwelijken leek gevormd te worden door kleine details. Terwijl ik nog steeds verbolgen onze oprit op draaide, schoot me iets nieuws te binnen: **zichtbaarheid = waarde**.

Als bij donderslag besepte ik dat er een andere optie was om verandering te brengen in de onevenwichtige verdeling van het werk bij ons thuis – zonder dat we naar een vreemd land hoefden te verhuizen of ons bij de vijftig procent van de huwelijken hoefden te scharen die in een scheiding uitmonden (waardoor Seth uiteindelijk wel meer zou moeten doen, maar ik nog steeds geen spat minder). Als ik wilde stoppen met mijn scorelijstje tegenover Seth en hem ‘eigenaar’ zou maken van een aandeel in de verantwoordelijkheid voor alles wat nodig is om ons gezinsleven soepel te laten verlopen, dan moest ik ophouden met midden in de nacht rond te sluipen en zachtjes te doen met het gevolg dat er toch heibel van kwam. Als ik van Seth verwachtte dat hij een volledig ingewijde partner zou worden, nou, dan moest ik hem éérs de volle omvang presenteren van wat ik allemaal deed voor ons gezin en dat zichtbaar maken. Je kunt niet op waarde schatten wat je niet kunt zien, toch? En dat kon Seth ook niet. En mijn vriendinnen konden dat evenmin van hun partners verwachten. Maar... als onze partners al die kleine en grote dingen zouden erkennen die we investeren om het schip drijvende te houden, misschien dat ze dan waardering zouden krijgen voor alles wat wij doen. Misschien zouden ze zelfs vrijwillig een paar dingen van ons lijstje overnemen.

23

DE SH*T DIE IK DOE

Dit donderslagmoment zorgde ervoor dat ik als een bezetene ging zoeken naar een systeem voor een nieuw evenwicht bij ons thuis. Het begon met een lijstje dat ik ‘De sh*t die ik doe’ noemde. Van boodschappenlijstjes maken tot bezoeken aan de groothandel tot ledlampen

vervangen en wasmiddel aanvullen tot zorgen dat er minstens één extra rol toilet papier in de wc is, begon ik *elk afzonderlijk dingetje* op te schrijven dat ik dagelijks deed, voorzien van een kwantificeerbare tijdscomponent. Het was beslist geen makkie om elk tijds slurpend detail in tijd om te rekenen. Tegen elke vrouw die ooit overwogen heeft om er eens voor te gaan zitten om *elke verantwoordelijkheid* die ze thuis heeft op te sommen maar dat niet gedaan heeft, zeg ik: *Ik snap het*. Ik begrijp waarom je misschien niet veel verder bent gekomen dan alleen het geïnspireerde idee om je partner in te wijden in alles wat jij doet; want het idee van de honderden kleine en grote to-do's op een willekeurige dag onder woorden brengen, vergt meer denkwerk en tijd dan je hebt in je overbezette leven.

Dus begin er niet aan. **Ik heb het al voor je gedaan.**

Om precies te zijn: mijn vriendinnen en ik hebben het voor je gedaan. Na de wandeltocht voor borstkanker stuurde ik Jill, Amy, Charlotte en Suzy de volgende tekst: Dames, weten jullie alle dingen nog waarvoor onze echtgenoten onze hulp inriepen die dag? Ik ben bezig met een overkoepelende lijst van alle sh*t die wij achter de schermen doen en waar onze partners geen oog voor hebben, of zich niet van bewust zijn. Helpen jullie me?

24

Ze antwoordden direct en mijn mobiel zoemde continu door alle berichten die binnenkwamen. Binnen enkele minuten schreef Charlotte: Goeie timing, ik zit hier net Jacobs verjaarsfeestje te plannen: genodigdenlijstje maken, e-mailadressen zoeken, uitnodiging mailen, feestzaaltje boeken, taart bestellen, pizza, ballonnen, versiering, presentjes kopen, bedankkaartjes, vergeet ik nog iets???

Amy werkte zich ertussen met: Wat dacht je van 'schoolwerk': klassenouder, luizenmoeder en oudercommissie, schoolspullen kopen, posters maken voor de Leerling van de Week, 'weer-naar-school'-spullen regelen zoals nieuwe kleren en rugzak, inschrijfformulieren, vaccinatieboekjes, ouderavonden...

Suzy voegde toe: En de schoolfoto's nog, de dankjes voor de leerkracht, verkleedpartijen inplannen, kinderopvang regelen voor vrije middagen of als er geen school is, voor de vakanties en dat stomme zomerkamp!

Jill schreef: Heeft iemand 'elke avond broodtrommels en bekers klaarzetten' al ingebracht? En afgezien van school, wat dacht je van medische zorg? Bezoekjes aan de huisarts, de griep prik halen en vanzelfsprekend de ouder zijn die thuisblijft als een kind ziek is...